

Aan Charlie Aptroot, burgemeester Zoetermeer en bestuurlijk trekker Strategische Agenda MRDH
Datum 1 februari 2019
Betreft Reactie concept-strategische agenda MRDH

Geachte heer Aptroot,

Hartelijk dank voor het toesturen van de concept-strategische agenda van de MRDH en uw verzoek om advies van de EBZ. Daar voldoen wij graag aan. De Metropoolregio Rotterdam-Den Haag is binnen de board een belangrijke strategische partner aan publieke zijde. Voor de economische ontwikkeling en transitie van de regio als motor van de Nederlandse economie is het cruciaal dat 23 gemeenten werken vanuit één gezamenlijke strategie, onderling afstemmen, strategische dilemma's en keuzes bespreken en op economie en - vanuit de wettelijke taak - mobiliteit ook collectief acties oppakken.

De board is dan ook blij dat de strategische koers wordt doorgezet die we gezamenlijk als regio via Roadmap Next Economy en het Regionaal Investeringsprogramma hebben geformuleerd. EBZ is hoeder van deze strategische koers en het up-to-date houden daarvan. De board trekt daarbij graag samen op met MRDH en de andere publieke partners; de uitgangspunten van de strategische agenda en de geformuleerde doelen bieden daarvoor een uitstekende basis.

Bij een aantal doelen worden in de tekst concrete targets genoemd. Bijvoorbeeld bij het thema energie staat dat in 2025 de CO₂ uitstoot door verkeer 30% lager moet zijn. Dat spreekt aan, maakt scherp waar MRDH echt voor gaat en geeft een stevige basis om aan te geven welke inzet nodig is van gemeenten, MRDH en andere regionale en nationale partners. Ons advies is om de komende tijd te bezien of elk van de doelen op deze wijze gekwantificeerd kan worden en scherper aan te geven wat de rol is van gemeenten, de MRDH-organisatie en andere partners. De EBZ zet hier zelf ook op in en is bereid kennis hierop in de regio te mobiliseren.

Hieronder gaan we in op de vier strategische prioriteiten.

Vernieuwen Economie

De board vindt het positief dat de fieldlab-aanpak hier een prominente plek heeft gekregen. Deze heeft zich afgelopen jaren bewezen, vooral voor Smart Industry via het SMITZH programma: een innovatie-infrastructuur van een achttal Smart Manufacturing fieldlabs die nauw samenwerken. EBZ en haar partners werken graag mee om hier succes van te maken, ook voor andere sterke sectoren en kansrijke clusters zoals die in de inleiding van de strategische agenda genoemd worden. Wel kunnen voor andere sectoren en clusters andere instrumenten nodig zijn.

Ook is de EBZ blij dat aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt als aandachtsgebied genoemd is. De Human Capital Agenda van EBZ gaat hier komende tijd scherpte aanbrengen wat er moet gebeuren. We gaan dan graag in gesprek met MRDH en gemeenten daarbinnen welke rol zij in de uitvoering kunnen pakken.

Cybersecurity wordt genoemd als één van de vijf economische speerpunten in de inleiding, maar komt inhoudelijk vrijwel niet terug. Zo is onder het kopje versterken digitale verbindingen geen

aandacht besteed aan de veiligheid en weerbaarheid hiervan. Daar ligt een kans om concreet te maken hoe de Metropoolregio, in het bijzonder het gebied rond Den Haag, een hotspot is voor de (cyber)security sector. Denk bijvoorbeeld aan het verbinden van de kennis en capaciteit van een sterke sector met de weerbaarheid tegen cyberdreigingen van de metropoolregio.

Versterken stad en regio

Ruimte om te werken is één van de hoofddoelen is op de ambitie Versterken Stad en Regio. Ook de woningbouwopgave is benoemd. Tegelijk ligt hier een lastig dilemma. De agenda werpt terecht de vraag op hoe wonen, werken, bereikbaarheid en duurzaamheid zich tot elkaar verhouden in de plannen – en wij voegen daar graag ook klimaatadaptatie aan toe. Er is behoefte aan binnenstedelijke woningbouw, maar ook aan binnenstedelijke werklocaties met ruimte voor industrie – niet in de laatste plaats vanuit het oogpunt van werkgelegenheid. En dat gaat niet altijd goed samen. Ook is het zo dat op geschikte woningbouwlocaties nu vaak industrie zit. Soms ligt de oplossing in functiemenging en verdichting, soms moet er geschoven worden met functies binnen of tussen gemeenten. Dit vraagt om een regionale blik. Wij denken dat het belangrijk is hiervoor, samen met Provincie en regionale partners binnen en buiten het MRDH-gebied in de Verstedelijkingsalliantie, een goede strategie en bindende uitgangspunten geformuleerd kunnen worden. Aanbeveling is dit dilemma explicieter te benoemen en er een aanpak op te formuleren.

Verbeteren bereikbaarheid

De Strategische Agenda stelt dat verbeteren van bereikbaarheid vooral draait om vraag hoe de regio met bestaande infra versnelling en kwaliteitsverbetering voor elkaar krijgen. Dat is waar voor de korte termijn, ook omdat aanleg van nieuwe infra simpelweg lang duurt. Hierbij verdient overigens ook OV over water aandacht. Maar voor lange termijn is de overtuiging van EBZ dat nieuwe infrastructuur wel degelijk nodig is om reizigerstoename, ook vanwege woningbouwprogramma's, te verwerken. Dat vraagt een stevige gezamenlijke (lobby)agenda. EBZ heeft eerder uitgesproken hier aan bij te willen dragen.

De EBZ onderstreept daarbij het belang van het verbeteren van de bereikbaarheid van economische toplocaties en banen. We hopen dat in de aanpak van dit doel, naast de genoemde forenzen knooppunten, locaties als campussen en bedrijventerreinen prioriteit krijgen.

De doelen op Verbetering Kwaliteit en efficiency OV en Versnellen van innovatie in mobiliteit bieden kansen om regionaal samen te werken met bedrijven en kennisinstellingen. Het verdient aanbeveling om te verkennen of de regio hierop een stevig regionaal programma zouden kunnen opzetten gericht op concepten die daadwerkelijk in de markt gezet kunnen worden.

Veranderen Energie

De energietransitie stelt de regio voor grote uitdagingen. Regionale samenwerking is daarbij van groot belang en het is positief dat de MRDH hierop inzet. Aandachtspunten hierbij zijn het realiseren van gebiedsgericht werken en gebiedssamenhangend werken in de regio (Mainport / Greenport en gemeenten) om de energietransitie doelen te halen. Ook het realiseren van een aantrekkelijk energietransitie-ontwikkelingsklimaat in de regio is nodig: onderwijs, arbeidsmarkt, investeringsklimaat en fondsen moeten op orde zijn.

Terecht noemt de strategische agenda het thema warmte als een belangrijk aandachtspunt. Als regio kunnen we de kans verzilveren om de economische kracht van Mainport en Greenport te bundelen, bijvoorbeeld door een gezamenlijk aanbod aan kabinet voor restwarmte naar kassen. Wel verdient de

Economic
Board
Zuid-Holland

geschetste aanpak om 'de schaal van de regio gebruiken om vraag een aanbod van restwarmte en geothermiewarmte bij elkaar te brengen' concretisering.

We zijn graag bereid deze punten nader toe te lichten. U kunt hiervoor contact opnemen met de secretaris van de EBZ, Linco Nieuwenhuyzen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. K. de Jager', is written over a horizontal line.

Jan Kees de Jager
Voorzitter Economic Board Zuid-Holland